

343.341(497.16)

KRIVIČNA DJELA TERORIZMA U CRNOGORSKOM ZAKONODAVSTVU

Prof. dr Velimir Rakočević*

Apstrakt:

U ovom radu obrađena su krivična djela terorizma u crnogorskom zakonodavstvu počevši od ranije propisanog osnovnog krivičnog djela terorizma sa znatno proširenom inkriminacijom do posebnih krivičnih djela terorizma propisanih Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore iz 2010. godine. Izvršena je krivičnopravna analiza sa svim elementima konkretizacije sljedećih krivičnih djela: terorizam, javno pozivanje na izvršenje terorističkih djela, vrbovanje i obučavanje za vršenje terorističkih djela, upotreba smrtonosne naprave, uništenje i oštećenje nuklearnog objekta, ugrožavanje lica pod međunarodnom zaštitom, finansiranje terorizma i terorističko udruživanje. Sadržaj rada obuhvata i osvrt na međunarodnopravnu regulativu u ovoj oblasti kao i osnovna saznanja o uzrocima terorizma. U radu je ukazano na opasnosti koje donosi terorizma kao jedan od najtežih oblika kriminaliteta i potrebu da međunarodna zajednica sinhronizovano djeluje u cilju efikasnog suzbijanja i prevencije različitih oblika terorističkog djelovanja.

Ključne riječi: terorizam, krivično djelo, radnja, izvršilac.

1. Uvodna razmatranja

Riječ teror je latinskog porijekla *terreō* i znači strah ili užas, odnosno izazivanje straha i primjenu nasilja uključujući i fizičko uništenje lica ili predmeta korišćenjem najokrutnijih sredstava. Razlikuje se od drugih oblika kriminaliteta po motivaciji koja je najčešće političkog karaktera. To znači da upotreba nasilja u političke svrhe ima za cilj da utiče na ponašanje ciljne grupe koja se znatno šire shvata u odnosu na lica koja su neposredno viktimizirana.

U teoriji ne postoji uniformno određenje terorizma. Pri tome posebno dolazi do izražaja neslaganje u pogledu akcije, aktera i posledica terorizma. Mišljenja sam da se previše insistira na pobudama iz kojih se vrše teroristički akti u odnosu na druge oblike nasilničkih aktivnosti. Iz ugla žrtve to je potpuno irelevantno. Ukoliko

---

* Vanredni profesor Krivičnog prava, Kriminalistike, Kriminologije i Socijalne patologije, Pravnog fakulteta, Univerziteta Crne Gore.

nastanu najteže posledice kao što je uništenje života, besmisleno je praviti razliku u dijelu motivacije budući da se radi o različitim formama delinkventne aktivnosti sa trajnim i teškim posledicama po najvažnija pravna, odnosno društvena dobra.

Savremeni terorizam sve više poprima oblike organizovanog kriminaliteta i to ne samo po strukturi već i po internacionalnosti i manifestnim sadržajima. Odavno je postala jasna rasprostranjenost i povezanost terorizma na planetarnom nivou što je karakteristično i za transnacionalni organizovani kriminalitet. Možda jedina značajnija razlika između pojedinih oblika konvencionalnog kriminaliteta u odnosu na terorizam jeste u tome što teroristi ne skrivaju namjeru dolaska na vlast prečicom i po svaku cijenu, dok ciljevi nosilaca određenih kriminalnih aktivnosti nemaju politički dimenziju.

Posmatrajući tendencije ekspanzije terorizma posebno je negativna pojava katalizacije straha od terorizma kod građana. Potreban je dug vremenski period da se veliki broj uplašanih ljudi oslobodi straha od ovih kriminalnih ispoljavanja. To i ne čudi ako se ima u vidu koliko je samo u poslednje vrijeme izvršeno terorističkih akata od otmica aviona do držanja talaca. Skoro 3000 osoba poginulo je kada su teroristi izvršivši otmicu dva aviona udarili u kule Bliznakinje u Njujorku. Njihova osnovna maksima da cilj opravdava sredstvo dovela je do razornih posledica po čovječanstvo u cjelini. Intenzivne terorističke aktivnosti ne samo da su nastavljene nego su i pojačane u XXI vijeku.

Brojni autori determinišu terorizam u širem i užem smislu. Šira definicija terorizma sadrži različite forme inkriminiranih aktivnosti pri čemu se izdvajaju tipologije kriminalnog, psihološkog i ratnog terorizma. Kod kriminalnog terorizma dominira imovinski interes, kod psihološkog ideološki ciljevi, ratnog vršenje terora u ratne svrhe a kod političkog realizacija političkih ciljeva. Uža definicija terorizma obuhvata politički terorizam fokusiran na realizaciju političkih ciljeva. Terorističke radnje manifestuju se putem planske i organizovane djelatnosti pri čemu se ne vodi računa o žrtvama koje su najčešće kolateralna šteta.

Krivična djela terorizma možemo definisati kao plansku i sistematsku upotrebu nezakonitog nasilja uključujući i prijetnju nasiljem u namjeri zastrašivanja i prinude pojedinaca ili grupa, odnosno vlasti i društva da preuzmu ili se uzdrže od određenih aktivnosti što zakonomjerno za posledicu ima povredu ili ugrožavanje najznačajnijih vrijednosti civilizacije.¹

2. Etiologija terorizma

Kriminološka etiologija proučava uticaje koje na kriminalitet ostvaruju druge pojave, zbog čega po mišljenju mnogih autora predstavlja najznačajniju dimenziju kriminalnog fenomena. Ona naučno tretira teme koje se odnose na utvrđivanje izvora i korijena kriminaliteta u društvu, fokusirajući se na determinizam inkriminisanog ponašanja, objektivne i subjektivne faktore koji ga uslovljavaju,

---

¹ Rakočević V. Kriminologija, Podgorica, 2007. str. 294-302.

analizu ličnosti delinkventa i njen odnos sa društvenom sredinom. To znači da se kriminološka etiologija bavi kriminogenim faktorima sa zadatkom da vrši eksplanaciju kriminaliteta kao negativne pojave, odnosno da osvjetli kriminogene faktore kao dominantne kriminološke determinante.

Etiologiju terorizma konstituišu dva segmenta koja čine funkcionalno jedinstvo. Prvi je egzogena etiologija koja obuhvata proučavanje delikata terorizma iz ugla određene društvene strukture. Drugi segment proučava proces formiranja ličnosti u vezi vršenja terorističkih aktivnosti, odnosno proces kriminalizacije, što predstavlja endogenu etiologiju. Inkriminisane aktivnosti iz oblasti terorizma generisane su djelovanjem unutrašnjih i spoljašnjih činilaca. Njihov učinak nema isti intenzitet kod svih delikata terorizma.

Egzogeni uzroci terorizma nalaze se u kompleksnim društvenim odnosima. Ukoliko su ti odnosi neuređeni i nefunkcionalni veće su mogućnosti nastanka terorizma. Pogodni uslovi za nastanak terorizma su i nagomilani konflikti i strukturni problemi koje države nijesu kadre riješiti unutar svojih granica. Svaka unutrašnja kriza u zajednici produkuje negativne tendencije i ugrožava nacionalnu sigurnost. Pojedini manifestni oblici terorizma direktno su vezani za ekonomske, političke, etničke i socijalne promjene u društvu. Endogeni faktori terorizma obuhvataju subjektivnu stranu posebnih elemenata terorističkih aktivnosti uključujući i namjeru primjene nasilja u ostvarenju ciljeva terorista. Na taj način kod pojedinaca i grupa nameće se uvjerenje o neophodnosti vršenja delikata terorizma u cilju realizacije političkih, ideoloških, vjerskih i drugih ambicija. Kada je u pitanju geneza terorističkih aktivnosti zapaženo je da su brojni uzroci kompatibilni, odnosno da ne isključuju jedni druge.

Uzroke terorizma nije lako objektivizirati. Kada država ugrožava prava građana sprovodeći teror, građani obično izražavaju otpor tražeći svoja prava putem protesta, dok teroristima strahovlada koristi kao inicijalna kapisla za izvođenje planiranog nasilja koje na taj način opravdavaju pred međunarodnom zajednicom. Utvrđivanje i otklanjanje svih uzroka koji uslovljavaju pojavu terorizma vrlo je teško, jer su oni mnogobrojni, različiti i nepoznati. Teroristi smatraju da je uplašenom čovjeku lako nametnuti svoju volju i na tome grade vlastitu strategiju. U svijetu ne postoji ni jedan demokratski sistem koji bi, sam po sebi, bio dovoljan da društvo zaštiti od međunarodnog terorizma, a kad jedan politički sistem zanemari osnovne demokratske principe i ideje, tada postoji opasnost da cijelo društvo zapadne u turbulentno stanje, koje će stvoriti pogodno tle za nasilje. Strah i prijetnja iz kojih terorizam nastaje izaziva kolebanje kod progresivnog dijela stanovništva, s jedne strane, i generiše agresivne impulse kod nosilaca terorističkih aktivnosti, s druge strane. Treba odgovoriti na pitanje koja je to prijetnja koja stimuliše spiralni ciklus terorizma, odnosno nasilja. U svijetu danas egzistira više faktora koji se diferenciraju u cilju objašnjenja ekspanzije terorizma, od kojih ističemo povećanje populacije, polarizaciju bogatstva i dohotka, eskalaciju

religijskog ekstremizma i dostupnost savremene tehnologije neograničenom broju ljudi.²

3. Krivična djela terorizma u međunarodnom pravu

Prošli vijek i prva decenija ovog vijeka je period u kojem je došlo do ekspanzije terorističkih aktivnosti. Međunarodna zajednica je već u prvoj polovini XX vijeka uvidjela opasnosti od terorizma. Prvi pravni dokument u ovoj oblasti odnosi se na Konvenciju o sprječavanju i kažnjavanju terorizma usvojena 1937. godine u Ženevi.³ U članu 1 stav 2 ovog dokumenta terorizam obuhvata krivična djela protiv države čiji je cilj izazivanje straha kod određenih pojedinaca ili grupa. Katalog inkriminacija terorizma je vrlo širok i obuhvata delikte ubistva, uništenja javne imovine, nedozvoljenog prometa oružja, municije ili eksplozivnih materija i tsl. Prethodno je održano više međunarodnih konferencija o terorizmu. Međutim, konvencija nije zaživjela u praksi budući da su postojala neslaganja predstavnika pojedinih država oko ključnih elemenata terorizma predviđenih konvencijom.

U drugoj polovini prošlog vijeka donijeto je više međunarodnih konvencija iz ove oblasti od kojih izdvajamo Konvenciju o krivičnim djelima i drugim aktima izvršenim u vazduhoplovima⁴ koja je usvojena u Tokiju 1963. godine, dok je stupila na snagu 1969. godine. Konvencija inkriminiše krivična djela u vazdušnom prostoru u materijalnom smislu bez procesnih odredbi u odnosu na faze izvršenja zločina i ekstradiciju. Ona je predstavljala solidan pravni osnova za donošenje drugih međunarodnih pravnih akata u ovoj oblasti. Godine 1970. u Hagu je donijeta Konvencija o suzbijanju nezakonite otmice vazduhoplova koja je stupila na snagu godinu dana kasnije. Konvencija je determinisala krivično djelo otmica vazduhoplova koje čini svako lice koje u vazduhoplovu u letu, nezakonito i nasilno ili prijetnjom nasiljem, zaplijeni vazduhoplov ili vrši kontrolu nad njim. Pošto se radi o deliktu međunarodnog prava na njega se primjenjuje univerzalni princip jurisdikcije, odnosno podliježe ekstradiciji. U konvenciji se konstatuje da nezakoniti akti zaplijene i kontrole nad vazduhoplovom u letu stvaraju opasnost po bezbjednost lica i dobara i podrivaju povjerenje u bezbjednost civilnog vazduhoplovstva.⁵

Konvencija o suzbijanju nezakonitih akata protiv bezbjednosti civilnog vazduhoplova donijeta u Montrealu 1971. godine a stupila na snagu dvije godine kasnije, predviđala je jačanje međunarodne intervencije na planu suzbijanja terorizma u vazdušnom civilnom saobraćaju. U Njujorku je 1973. godine donijeta Konvencija o sprječavanju i kažnjavanju krivičnih djela protiv lica pod međunarodnom zaštitom uključujući i diplomatske agente, koja je stupila na snagu

---

² Rakočević V. op.cit. str. 296.

³ U okviru Društva (Lige) naroda 1937. godine u Ženevi je održana međunarodna konferencija posvećena problemu terorizma.

⁴ Gaćinović R. Terorizma, Beograd, 2005. str. 231.

⁵ Jakovljević D. Terorizam sa gledišta krivičnog prava, Službeni list, Beograd, 1997. str.114.

četiri godine kasnije. Ovaj dokument je odredio delikt međunarodnog uzimanja talaca koji vrši onaj ko otme ili zadrži ili prijeti ubistvom, teškom tjelesnom povredom ili dalje zadržava drugo lice da bi prisilio treće lice, državu, međunarodnu organizaciju, fizičko ili pravno lice, ili više lica da nešto učine ili ne učine kao izričit ili prećutan uslov za oslobađanje talaca. Međunarodna konvencija protiv uzimanja talaca (donijeta u Njujorku 1979. godine a stupila na snagu 1983. godine), po prvi put reguliše delikt uzimanje talaca bez obzira na pobude iz kojih je zločin izvršen. Konvencija predviđa uskraćivanje ekstradicije ako država od koje se izručenje traži ima osnova da vjeruje da je zahtjev podnjet u cilju progona lica po osnovu njegove rase, religije, etničkog porijekla ili političkih stavova, zbog čega neće imati adekvatnu pravnu zaštitu.

Godine 1997. u Njujorku je donijeta Međunarodna konvencija o sprječavanju terorističkih napada bombama. Ovaj dokument predviđa sistem univerzalne jurisdikcije za nezakonitu namjernu upotrebu eksploziva ili drugih smrtonosnih materija radi ubijanja ili tjelesnog razaranja ljudi ili prouzrokovanja velike materijalne štete. Dvije godine kasnije u istom gradu donijeta je Međunarodna konvencija o suzbijanju finansiranja terorizma, koja je apostrofirala činjenicu da su za svaki zločin terorizma potrebna finansijska sredstva. Godine 2005. donijeta je Međunarodna konvencija o sprječavanju akata nuklearnog terorizma budući da je postojala sve veća opasnost od oružja za masovno uništavanje.

Evropski savjet je 1977. godine donio Konvenciju o suzbijanju terorizma čiji cilj je bio preduzimanje efikasnih mjera kako učinioci terorističkih akata ne bi izbjegli krivično gonjenje i sankcije. Šest godina ranije u Vašingtonu je donijeta Američka konvencija o terorizmu. Ovaj dokument obuhvata suzbijanje i kažnjavanje akata terorizma koji se manifestuju u formi zločina protiv lica od međunarodnog značaja i u obliku iznude u vezi delikata sa elementima terorizma, ukoliko takvi delikti imaju međunarodnu dimenziju. Posebnu pažnju zavređuju i Okvirna odluka Savjeta Evropske unije o borbi protiv terorizma iz 2002. godine sa izmjenama i dopunama 2008. godine kao i Konvencija Savjeta Evrope o sprječavanju terorizma iz 2005. godine.⁶ Od drugih međunarodnih dokumenata novijeg datuma treba istaći Konvenciju Ujedinjenih nacija o sprječavanju finansiranja terorizma donesenu 2000. godine⁷ i Konvenciju Savjeta Evrope o pranju, traženju, zaplijeni i konfiskaciji prihoda stečenih kriminalom i o finansiranju terorizma iz 2005. godine.⁸

4. Krivična djela terorizma u crnogorskom zakonodavstvu

Osnovno krivično djelo terorizam koje je ranije bilo sistematizovano u grupi krivičnih djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Crne Gore prema sada

⁶ Council Framework Decision on Combating Terrorism, 2002/475/JHA. Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism CETS No. 196.

⁷ ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 7/02).

⁸ Varšavska konvencija, donesena 2005. godine, potpisana 16. maja 2005. godine.

važeojoj krivičnopravnoj regulativi klasifikovano je zajedno sa drugim krivičnim djelima sa elementima terorizma u glavi koja obuhvata krivična djela protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom. Krivičnim djelima protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom krše se norme međunarodnog prava, sadržane u ugovorima, konvencijama, sporazumima i tsl. Objekt zaštite ovih delikata jeste čovječnost i druga dobra zaštićena međunarodnim pravom. Najveći broj krivičnih djela iz ove grupe vrši se organizovano. Krivična djela mogu biti izvršena samo sa umišljajem. Gonjenje se preduzima po univerzalnom principu. Najteži delikti iz ove oblasti ne zastarijevaju.

4.1. Terorizam(član 447 KZ CG)

Zakonom o izmjenama i dopunama KZ CG iz 2010. godine osnovno krivično djelo terorizma značajno je prošireno. I koncepcija delikta bitno je izmijenjena u odnosu na ranija zakonska rješenja. Teroristički akti po pravilu obuhvataju objektivnu komponentu izraženu u aktima nasilja kao što je ubijanje rušenje i paljenje i subjektivnu komponentu koja obuhvata izazivanje straha kod manjeg ili većeg broja osoba.⁹

Osnovno krivično djelo terorizma vrši onaj ko u namjeri da ozbiljno zastraši građane ili da prinudi Crnu Goru, stranu državu ili međunarodnu organizaciju da što učini ili ne učini, ili da ozbiljno ugrozi ili povrijedi osnovne ustavne, političke, ekonomske ili društvene strukture Crne Gore, strane države ili međunarodne organizacije učini jednu ili više od sljedećih radnji izvršenja:

1. Napad na život, tijelo ili slobodu drugog (objekt napada može biti bilo koja osoba i samo jedna osoba), što je u skladu sa prethodno citiranom Konvencijom o suzbijanju terorizma, budući da je u stavu 1 člana 2 ovog dokumenta precizirano da se terorističkim aktom može smatrati teško krivično djelo koje predstavlja akt nasilja protiv života i tijela lica;
2. Otmicu ili uzimanje talaca (protivpravno zatvaranje, držanje zatvorenim ili na drugi način oduzimanje ili ograničavanje slobode kretanja, s ciljem da se ta osoba ili neka druga osoba prisili da nešto učini, ne učini ili trpi);
3. Uništenje državnih ili javnih objekata, saobraćajnih sistema, infrastrukture uključujući i informacijske sisteme, nepokretne platforme u epikontinentalnom pojasu, opšteg dobra ili privatne imovine koje može da ugrozi živote ljudi ili da prouzrokuje znatnu štetu za privredu (svaka radnja kojom se objekti uništavaju i nanosi znatna šteta i za koju je vjerovatno da će ugroziti ljudski život);
4. Otmicu vazduhoplova, broda, sredstva javnog prevoza, ili prevoza robe koja može da ugrozi život ljudi. Radnja obuhvata preuzimanje kontrole nad vazduhoplovom koji se nalazi u letu ili nad brodom ili drugim prevoznim sredstvom ili nad drugim javnim prevoznim sredstvom u toku vožnje korišćenjem

---

⁹ Lazarević Lj. Vučković B. Vučković V. Komentar Krivičnog zakonika Crne Gore, Tivat, 2010. str.1093.

sile ili prijetnje da će se upotrijebiti sila, ili prevoza robe koja može ugroziti život ljudi;

5. Izradu, posjedovanje, nabavljanje, prevoz, snabdijevanje ili upotrebu oružja, eksploziva, nuklearnog ili radioaktivnog materijala ili uređaja, nuklearnog, biološkog ili hemijskog oružja. Radi se o oružju i sredstvima kojima se može ugroziti život ili tjelesni integritet čovjeka, dok neke od ovih radnji mogu biti pripreme radnje ili radnje pomaganja kod pojedinih oblika terorističkih aktivnosti.

6. Istraživanje i razvoj nuklearnog, biološkog ili hemijskog oružja. Ovaj oblik treba da se vrši u namjeri zastrašivanja ili prinude kako je predviđeno u osnovnom obliku terorizma.

7. Ispuštanje opasnih materija ili prouzrokovanje požara, eksplozije ili poplave ili preduzimanje druge opšteopasne radnje koja može da ugrozi život ljudi. Posledica preduzimanja naznačenih radnji manifestuje se u ugrožavanje ljudskih života. Opasne materije obuhvataju radioaktivne i toksične materije, odnosno supstance kojima se neposredno ili posredno može ugroziti život jedne ili više osoba. Požar je nekontrolisano gorenje koje nanosi materijalnu štetu ili ugrožava ljudske živote. Eksplozija je nekontrolisano širenje čestica, odnosno brza hemijska reakcija praćena praskom, oslobađanjem velikih količina toplote i naglim povećanjem pritiska u sredini u kojoj je izazvana. Poplava je u krivičnoppravnom smislu ispuštanje ili navođenje velikih količina vode koja se ne može kontrolisati iz korita rijeka, jezera i tsl.

8. Ometanje ili obustava snabdijavanja vodom, električnom energijom ili drugim energentom koji može da ugrozi život ljudi. Konstitutivni elementi krivičnog djela terorizma egzistiraju ukoliko je realizovana posledica ugrožavanja života ljudi.

U stavu 2 propisan je lakši oblik terorizma i on postoji ukoliko se prijeti izvršenjem krivičnog djela terorizma i da bi delikt postojao neophodna je i posebna namjera.

Teži oblik postoji ako je usljed izvršenja krivičnog djela terorizma nastupila smrt jednog ili više lica ili su prouzrokovana velika razaranja. Budući da je krivično djelo kvalifikovano težom posledicom postoji nehat kao oblik krivice kod učinioca. Najteži oblik postoji ako je pri izvršenju krivičnog djela terorizma učinilac sa umišljajem lišio života jedno ili više lica. U pitanju je sticaj sa krivičnim djelom ubistva, odnosno složena konstrukcija idealnog sticaja osnovnog vida terorizma i umišljajnog lišavanja života jednog ili više lica. Zakonodavac koristi ovu konstrukciju ukoliko procijeni da je opravdano propisati i najtežu kaznu koja se primjenom odredaba o odmjeravanju kazne za krivična djela u sticaju ne bi mogla izreći ako nije propisana i utvrđena makar za jedno krivično djelo u sticaju.¹⁰

---

¹⁰ Stojanović Z. Komentar Krivičnog zakonika CG, Podgorica, 2010. str.870.

4.2. Javno pozivanje na vršenje terorističkih akata (čl. 447a KZ CG)

Krivično djelo se sastoji u javnom pozivanju ili na drugi način podsticanju na vršenje krivičnog djela terorizma.¹¹ Ovim krivičnim djelom inkriminirani su svi oblici podstrekavanja koji sadrže terorističku propagandu. Razlika u odnosu na podstrekavanje u krivičnom pravu jeste da kod ovog delikta nije potrebno da je radnja fokusirana na stvaranje ili učvršćivanje odluke kod određene osobe da izvrši krivično djelo terorizma, a posebno ne konkretno krivično djelo. To znači da je jedino neophodno da se na taj način stvara opasnost za izvršenje jednog ili više djela terorizma.¹² Javno pozivanje podrazumijeva podstrekavanje individualno neodređenog broja osoba ili samo jedne osobe. Načini pozivanja i podsticanja mogu biti pismenim, usmenim ili drugim putem. U slučaju da je kod određene osobe stvorena ili učvršćena odluka da izvrši delikt terorizma kvalifikacija je podstrekavanje na krivično djelo terorizma. Ukoliko inkriminacija nije ni pokušana postoji neuspjelo podstrekavanje koje je kažnjivo. Neće postojati krivično djelo javno pozivanje na izvršenje terorističkih djela ukoliko samo jedno lice i bez prisustva drugog lica, odnosno javnosti poziva ili podstrekava na vršenje terorističkog akta, jer je riječ o podstrekavanju kao obliku saučesništva.¹³ Posljedica krivičnog djela javno pozivanje na vršenje terorističkih djela manifestuje se u apstraktnoj opasnosti. Ova opasnost jeste zakonska pretpostavka i nema potrebe za njenim dokazivanjem.

4.3. Vrbovanje i obučavanje za vršenje terorističkih akata (čl.447b KZ CG)

Krivično djelo se sastoji u vrbovanju drugog da izvrši ili učestvuje u izvršenju krivičnog djela terorizma ili da se pridruži grupi ljudi ili kriminalnom udruženju ili kriminalnoj organizaciji radi učestvovanja u izvršenju tog krivičnog djela, odnosno davanju uputstava o izradi i korišćenju eksplozivnih naprava, vatrenog ili drugog oružja ili štetnih ili opasnih materija ili obučavanju drugog za izvršenje ili učestvovanje u izvršenju krivičnog djela terorizma, predviđeno je u članu 447 b Zakona o izmjenama i dopunama KZ CG iz 2010. godine.¹⁴ Inkriminacija se sastoji od dvije vrste pripremnih radnji koje predstavljaju posebno krivično djelo. Radnja prvog oblika ovog djela obuhvata vrbovanje drugog lica da izvrši ili učestvuje u izvršenju krivičnog djela terorizma, ili da se pridruži grupi ljudi ili kriminalnom udruženju ili kriminalnoj organizaciji radi učestvovanja u izvršenju krivičnog djela terorizma. Vrbovanje znači podstrekavanje, pridobijanje, odnosno pozivanje ili nagovaranje jedne ili više osoba na vršenje terorističkih akata. Za postojanje

¹¹ Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore iz 2010. godine propisano je ovo krivično djelo shodno obavezama iz Konvencije SE o sprječavanju terorizma.

¹² Stojanović Z. op.cit. str.871.

¹³ Lazarević Lj. Vučković B. Vučković V. op.cit. str. 1095.

¹⁴ Ovo krivično djelo predviđa Konvencija Savjeta Evrope o sprječavanju terorizma (čl.6, 7), Sl. list CG br. 5/08.

delikta dovoljno je da je preduzeta radnja vrbovanja bez obzira na ishod, odnosno uspjeh. Ukoliko bi vrbovanje bilo ostvareno postojalo bi krivično djelo terorističko udruživanje ili podstrekavanje na terorizam. Subjektivno biće krivičnog djela sadrži postojanje namjere da se vrbovanje vrši u cilju izvršenja krivičnog djela terorizma. Drugi vid alternativno postavljene radnje izvršenja obuhvata davanje uputstava za izradu i korišćenje eksplozivnih naprava, vatrenog ili drugog oružja ili štetnih ili opasnih materija ili obučavanje drugog za izvršenje ili učestvovanje u izvršenju krivičnog djela terorizma. Obilježje bića i ovog oblika krivičnog djela je postojanje namjere izvršenja terorizma. Za postojanje delikta dovoljno je ostvarenje samo jedne inkriminisane aktivnosti. Neće postojati sticaj već samo jedno krivično djelo ukoliko je preduzeto više radnji iz ovog vida krivičnog djela koje su prožete istom namjerom kao subjektivnim elementom. U pogledu krivice potreban je direktni umišljaj budući da sadrži i posebnu namjeru. Izvršilac ovog krivičnog djela može biti svako lice.

4.4. Upotreba smrtonosne naprave (čl. 447c KZ CG)

Krivično djelo upotreba smrtonosne naprave čini onaj ko u namjeri da drugog liši života, nanese tešku tjelesnu povredu ili uništi ili znatno oštetiti državni ili javni objekat, sistem javnog saobraćaja ili drugi objekat koji ima veći značaj za bezbjednost ili snabdijevanje građana ili za privredu ili za funkcionisanje javnih službi napravi, prenese, drži, da drugom, postavi ili aktivira smrtonosnu napravu (eksploziv, hemijska sredstva, biološka sredstva ili otrove ili radioaktivna sredstva) na javnom mjestu ili u objektu ili pored tog objekta.¹⁵ Naznačenim krivičnim djelom obuhvaćeno je pripremanje krivičnog djela terorizma. Radnja izvršenja prvog oblika je alternativno postavljena i obuhvata pravljenje, prenošenje, držanje, davanje drugom, postavljanje ili aktiviranje smrtonosne naprave. Međunarodnom konvencijom o sprječavanju terorističkih napada bombama obuhvaćeno je biće ovog krivičnog djela, odnosno upotreba smrtonosne naprave vezana je za javna mjesta i objekte. Smrtonosna naprava obuhvata eksploziv, hemijska sredstva, biološka sredstva, otrove ili radioaktivna sredstva. Ova sredstva su podobna da prouzrokuju smrt, tešku tjelesnu povredu ili veliku materijalnu štetu. Pod javnim mjestom podrazumijevaju se sve lokacije i objekti pristupačni individualno neodređenom broju lica na kojima se okuplja po pravilu više osoba kao što su stadioni, trgovi, dvorane i tsl. Za postojanje delikta neophodan je direktni umišljaj koji obuhvata namjeru učinioca da se neko liši života, nanese drugom teška tjelesna povreda ili se uništi ili oštetiti državni ili javni objekat, sistem javnog saobraćaja ili drugi objekat koji je od značaja za život građana ili za privredu, bezbjednost ili snabdijevanje građana, odnosno funkcionisanje javnih službi. Teži oblik ovog krivičnog djela propisan stavu 2 postoji ako je prilikom njegovog izvršenja učinilac sa umišljajem nanio nekom licu tešku tjelesnu povredu ili uništio,

¹⁵ Upotreba smrtonosne naprave kao inkriminacija propisana je na osnovu Međunarodne konvencije o sprječavanju terorističkih napada bombama iz 1997. godine.

odnosno znatno oštetio neki objekat. Najteži oblik ovog krivičnog djela postoji ako je učinilac prilikom izvršenja sa umišljajem lišio života jedno ili više lica.

4.5. Uništenje ili oštećenje nuklearnog objekta (447d KZ CG)

Krivično djelo uništenje ili oštećenje nuklearnog objekta čini onaj ko u namjeri da drugog liši života, nanese tešku tjelesnu povredu, ugrozi životnu sredinu ili nanese znatnu imovinsku štetu, uništi ili ošteti nuklearni objekat na način koji oslobađa ili postoji mogućnost da oslobodi radioaktivni materijal.¹⁶ Objekt krivično pravne zaštite je nuklearni objekat koji može biti izvor opasnosti za veliki broj osoba ako se izazove zračenje. To su nuklearni reaktori, postrojenja i sredstva koja se koriste za proizvodnju, transport, preradu i skladištenje nuklearnog materijala. Stoga je veoma bitno sa nuklearnim objektom postupati na način predviđen propisima o proizvodnji, smještaju i čuvanju nuklearne materije. Radnja izvršenja osnovnog oblika je alternativno postavljena i sastoji se u uništenju ili oštećenju nuklearnog objekta. Način izvršenja osnovnog oblika krivičnog djela sastoji se u oslobađanju ili mogućnosti oslobađanja radioaktivnog materijala. U pogledu krivice potreban je direktni umišljaj koji obuhvata i namjeru da se uništenjem ili oštećenjem nuklearnog objekta neko liši života ili teško tjelesno povrijedi, odnosno ugrozi životna sredina ili nanese znatna imovinska šteta. Teži oblik postoji ako je prilikom izvršenja ovog krivičnog djela učinilac sa umišljajem nanio nekom licu tešku tjelesnu povredu ili je uništio ili znatno oštetio nuklearni objekat. Najteži oblik postoji ako je prilikom izvršenja ovog delikta učinilac sa umišljajem lišio života jedno ili više lica.

4.6. Ugrožavanje lica pod međunarodnom zaštitom (član 448 KZ CG)

Krivično djelo ugrožavanje lica pod međunarodnom zaštitom čini onaj ko prema licu pod međunarodnom zaštitom izvrši otmicu ili neko drugo nasilje ili napadne na njegove službene prostorije, privatni stan ili prevozno sredstvo na način koji ugrožava njegovu sigurnost i ličnu slobodu.¹⁷ Radnja krivičnog djela manifestuje se kroz dva oblika ispoljavanja i obuhvata vršenje otmice lica pod međunarodnom zaštitom, odnosno napad na službene prostorije, privatni stan ili prevozno sredstvo tog lica. Prvi oblik radnje izvršenja je otmica ili neko drugo nasilje koje se vrši prema licu pod međunarodnom zaštitom i vrši se protiv ličnosti osobe pod međunarodnom zaštitom. Drugi oblik radnje izvršenja obuhvata napad na službene prostorije, privatni stan ili prevozno sredstvo lica pod

¹⁶ Međunarodna konvencija za sprječavanje akata nuklearnog terorizma iz 2005. godine, nalaže državama ugovornicama da kao krivično djelo predvide oštećenje nuklearnog objekta na način koji oslobađa ili postoji opasnost da oslobodi radioaktivni materijal ako se to vrši u namjeri da se prouzrokuje smrt ili teška tjelesna povreda nekog lica ili znatno oštećenje imovine ili životne sredine.

¹⁷ Krivično djelo ugrožavanje lica pod međunarodnom zaštitom ima svoje izvorište u Konvenciji o sprječavanju i kažnjavanju krivičnih djela protiv lica pod međunarodnom zaštitom ratifikovanom 1976. godine, Sl. List SFRJ-Međunarodni ugovori, br. 54/76.

međunarodnom zaštitom. U krivičnopravnom smislu relevantan je samo onaj napad izvršen na način kojim se ugrožava sigurnost i lična sloboda pasivnog subjekta. To znači da se neće raditi o ovom krivičnom djelu ukoliko je na štetu lica pod međunarodnom zaštitom izvršen npr. imovinski delikt. Pasivni subjekt je lice pod međunarodnom zaštitom. To mogu biti diplomatski agenti, odnosno članovi diplomatske misije sa diplomatskim svojstvom, kao što su ambasador, poslanik, otpravnik poslova, savjetnik, sekretar i ataše. Međunarodnu zaštitu uživaju i šef države, predsjednik vlade i ministar vanjskih poslova kao i članovi njihovih porodica koji ih prate dok borave u inostranstvu. Ovaj oblik zaštite imaju i predstavnici ili funkcioneri države ili agenti međuvladine međunarodne organizacije. Teži oblik kvalifikovan je težom posledicom i postoji ako je usljed izvršenje osnovnog oblika ovog delikta nastupila smrt jednog ili više lica. U odnosu na težu posledicu mora postojati nehat a u odnosu na osnovno djelo umišljaj. Najteži oblik postoji ako je prilikom izvršenja ovog krivičnog djela učinilac neko lice sa umišljajem lišio života. Lakši oblik postoji onda kada se ugrozi sigurnost lica pod međunarodnom zaštitom ozbiljnom prijetnjom od strane učinioca da će napasti pasivnog subjekta, njegove službene prostorije, privatni stan ili prevozno sredstvo.

4.7. Finansiranje terorizma (član 449 KZ CG)

Krivično djelo finansiranje terorizma vrši onaj ko na bilo koji način obezbjeđuje ili prikuplja novac, hartije od vrijednosti, druga sredstva ili imovinu čija je namjena da se u cjelosti ili djelimično koriste za finansiranje vršenja sljedećih krivičnih djela: terorizam, javno pozivanje na vršenje terorističkih djela, vrbovanje i obučavanje za vršenje terorističkih djela, upotreba smrtonosne naprave, uništenje ili oštećenje nuklearnog objekta i ugrožavanje lica pod međunarodnom zaštitom, ili za finansiranje organizacija koje za cilj imaju vršenje naznačenih djela, ili pripadnika tih organizacija. Radnja krivičnog djela finansiranje terorizma je alternativno određena i obuhvata prikupljanje novca, hartija od vrijednosti i drugih sredstava ili imovine čija je namjena da se u cjelosti ili djelimično koriste za finansiranje vršenja krivičnih djela iz oblasti terorizma ili za finansiranje organizacija koje imaju za cilj vršenje delikata iz oblasti terorizma ili pripadnika tih organizacija. Finansiranje terorizma može biti direktno i indirektno. Direktno finansiranje obuhvata slučajeve neposrednog davanja sredstava nosiocima terorističkih aktivnosti. Ukoliko se sredstva za vršenje terorističkih krivičnih djela obezbjeđuju putem posrednika kao što su fondovi i slično radi se o indirektnom finansiranju. Sredstva za finansiranje terorizma obuhvataju novac, bezgotovinska sredstva plaćanja, nepokretnu i pokretnu imovinu. U krivičnopravnom smislu nije bitan način pribavljanja ili obezbjeđenja sredstava. Međutim, ukoliko su sredstva korišćena za vršenje krivičnih djela terorizma postoji pomaganje kao oblik saučesništva u užem smislu. Ne postoji sticaj ukoliko je učinilac jednog od djela terorizma ranije prikupljao ili obezbjeđivao sredstva za finansiranje delikta iz oblasti terorizma koji je izvršio. Krivično djelo je dovršeno ukoliko je ostvorena

samo jedna aktivnost kojom su sredstva prikupljena ili obezbijedena. Delikt postoji ako je samo dio sredstava koja se prikupljaju namijenjen za finansiranje krivičnih djela iz oblasti terorizma. Za postojanje ostvarenog delikta nije neophodno da je djelo za koje su prikupljena ili obezbijedena sredstva izvršeno, kao što nije neophodan uslov za ostvarenje inkriminacije realizacija prikupljenih sredstava u cilju izvršenja naznačenih krivičnih djela, odnosno irelevantno je da li su sredstva stvarno i korišćena u inkriminisane svrhe. Krivično djelo može biti izvršeno isključivo sa direktnim umišljajem, pri čemu umišljaj mora da sadrži svijest da se radi o sredstvima namijenjenim za finansiranje delikata terorizma. Svijest o namjeni sredstva mora postojati u periodu prikupljanja ili obezbjeđenja sredstava za vršenje terorizma. U stavu 2 člana 449 predviđena je obavezna mjera bezbjednosti oduzimanja sredstava koja su prikupljena u svrhu finansiranja delikata terorizma¹⁸.

4.8. Terorističko udruživanje (član 449a KZ CG)

Krivično djelo terorističko udruživanje postoji ako se dva ili više lica udruže na duže vrijeme radi vršenja krivičnih djela terorizma, ugrožavanja lica pod međunarodnom zaštitom i finansiranja terorizma.¹⁹ Radnja krivičnog djela obuhvata udruživanje dva ili više lica na duže vrijeme radi vršenja naznačenih krivičnih djela. Radnja u smislu ovog delikta sadrži dogovaranje dva ili više lica u inkriminisane svrhe. Za postojanje krivičnog djela je neophodno da su se dva ili više lica sporazumjela da vrše krivična djela u dužem, odnosno neodređenom vremenskom periodu, što svakako isključuje vršenje samo jednog krivičnog djela. Ne pravi se razlika u vezi uloge lica koja su se udružila radi vršenja naznačenih krivičnih djela bilo da se radi o organizatoru ili članu jer se u pitanju saizvršio. Pozicija pojedinih lica koja su se udružila za vršenje krivičnih djela terorizma može biti krivičnopravno relevantna samo prilikom odmjerenja kazne. U pogledu

¹⁸ Krivično djelo finansiranje terorizma predviđeno je Međunarodnom konvencijom o suzbijanju finansiranja terorizma (»Sl. list CG« -Međunarodni pripisi broj 5/08). Shodno ovom međunarodnom dokumentu krivično djelo finansiranje terorizma čini svako ono lice koje na bilo koji način, neposredno ili posredno, nezakonito i svojom voljom, obezbjeđuje ili prikuplja fondove u namjeri da se oni koriste ili sa znanjem da će biti korišćeni, u cjelini ili djelimično, u cilju vršenja određenih krivičnih djela, odnosno radnje koja predstavlja krivično djelo u okviru i kako je definisano u nekom od ugovora u listi i Aneksu, ili svake druge radnje koja je namijenjena da izazove smrt ili teško ranjavanje civila ili bilo kojeg drugog lica koje aktivno ne učestvuje u neprijateljstvima u situaciji oružanog sukoba, kada je cilj te radnje po svojoj prirodi da zastraši stanovništvo ili da prisili vladu ili neku međunarodnu organizaciju da učini ili se uzdrži od činjenja bilo kakvog akta. Međunarodna konvencija o suzbijanju finansiranja terorizma obavezuje države potpisnice da inkriminišu pojedine oblike pripremnih radnji za vršenje terorizma. U pitanju su radnje pomaganja ako ih ne preduzima osoba koja vrši krivično djelo terorizma već drugo lice, budući da se za postojanje krivičnog djela finansiranje terorizma ne zahtijeva da su sredstva upotrijebljena za izvršenje krivičnih djela iz oblasti terorizma.

¹⁹ Krivično djelo terorističko udruživanje predviđeno je Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika iz 2010. godine.

krivice potreban je umišljaj koji mora da sadrži cilj udruživanja i njegov trajni karakter. Delikt terorističko udruživanje se ne odnosi na krivična djela javno pozivanje na vršenje terorističkih akata, vrbovanje i obučavanje za vršenje terorističkih djela, upotreba smrtonosne naprave i oštećenje ili uništenje nuklearnog objekta. Ako bi se udruživanje odnosilo na krivičnih djela iz članova 447a, 447b, 447c i 447d, postojala bi krivična djela kriminalno udruživanje ili stvaranje kriminalne organizacije.²⁰ Postoji sticaj između krivičnog djela terorističko udruživanje i krivičnih djela radi čijeg vršenja je došlo do terorističkog udruživanja. Ne postoji sticaj između krivičnog djela terorističko udruživanje i krivičnih djela kriminalno udruživanje i stvaranje kriminalne organizacije. Krivično djelo terorističko udruživanje ima prednost u odnosu na krivična djela kriminalno udruživanje i stvaranje kriminalne organizacije po principu specijaliteta. Propisan je lakši oblik ovog delikta i poseban osnov za oslobađanje od kazne u stavu 2 člana 449a. Privilegovani oblik postoji ako je učinilac osnovnog oblika ovog djela otkrio udruženje, doprinio otkrivanju udruženja ili na drugi način spriječio izvršenje krivičnih djela terorizma, ugrožavanja lica pod međunarodnom zaštitom i finansiranja terorizma. Ukoliko je neki od prethodnih uslova ispunjen to predstavlja fakultativni osnov za oslobađanje od kazne.

5. Antiteroristički programi

Da bi se uspješno mogla realizovati strategija suzbijanja terorizma, neophodno je primjenjivati u komplementarnom odnosu preventivne, represivne i borbene mjere organa državne zaštite. U svijetu treba razvijati i uspostaviti novu političku kulturu koja će odbaciti nasilnu borbu za vlast, represije, zavjere i terorizam, a to se jedino može postići integrisanjem svih snaga i vrijednosti koje političke sisteme čine demokratskim. Opšti ciljevi borbe protiv terorizma su neutralisanje terorističkih grupa. U mnogim operacijama podrške i stabilnosti, neutralizacija u ovom kontekstu znači pokušaj da se izvor terorizma učini benignim. Drugi ciljevi antiterorističkih programa mogu biti usmjereni na prevenciju napada i minimiziranje posledica. To obuhvata svaku akciju koja može da oslabi terorističku organizaciju i njenu političku moć kako bi potencijalne mete bilo teže napasti.

U cilju suzbijanja terorizma neophodna je sinhronizovana aktivnost preventivno represivnog karaktera. Metodičnost, planiranje, strpljenje i istrajnost su važna obilježja uspješnih i efikasnih antiterorističkih programa. U svakoj državi ili regionu broj terorista je mali u odnosu na ukupnu populaciju. Njihovo identifikovanje i lišenje slobode predstavlja kompleksnu aktivnost i zahtijeva sofisticirane metode i obavještajno analitičku djelatnost. Možda je i najviše opterećujući segment borbe protiv terorizma taj što je teško kvantificirati uspjeh. Ako nema terorističkih napada, to je možda zato što mjere protektivnosti funkcionišu. Ali je isto toliko vjerovatno da možda teroristi nijesu ni planirali te

²⁰ Stojanović Z. op.cit. str.878.

napade. Bez obzira na to što se uspjeh u antiterorizmu ne može izmjeriti, mora se nastaviti sa primjenom odbrambenih aktivnosti.

Suzdržavanje je važno i za postizanje ciljeva i za održavanje legitimnosti antiterorističkog djelovanja. Prijevremene i nedovoljno seriozne aktivnosti pojedinca mogu da budu kontraproduktivne ukoliko ometaju napore obavještajnih službi da neutrališu neku terorističku grupu. Akcije sprovođenja rigorozne kontrole stanovništva i resursa mogu da dovedu do podrivanja legitimiteta i da bespotrebno iritiraju civilno stanovništvo. Bezbjednost je najvažniji zahtjev u borbi protiv terorizma. Teroristi se oslanjaju na faktor iznenađenja i na konfuziju među žrtvama, koje nastaju u trenutku njihovog napada. Antiterorizam obuhvata fizičku bezbjednost, operativnu bezbjednost i postupke preduzimanja bezbjednosnih mjera od strane svih zaposlenih u nekoj službi.

U borbi protiv terorizma jedan od fundamentalnih elemenata jeste kriminalističko operativna i obavještajna djelatnost. Osnovni segmenti informacije se razlikuju od onih sa kojima se uobičajeno susrećemo u drugim kriminalističko taktičkim situacijama. S obzirom na vještinu, snagu, opremu, logističke mogućnosti, profile vođe, izvore snabdijevanja i taktiku terorističkih organizacija, danas je sve veća potreba za specifičnim informacijama. One moraju da uključe i ciljeve terorističkih grupa, njihove sklonosti i potencijale, koliko su spremni na lišavanje života ljudi ili da sami daju život za ispunjavanje svojih ciljeva. Ukoliko se temeljno ne spoznaju specifični interesi terorista, neće postojati realne mogućnosti uspješne prognostike njihovih napada, što predstavlja neophodan uslov za sprječavanje i suzbijanje terorističkih aktivnosti.²¹

LITERATURA

- Gaćinović R. Terorizam, Beograd, 2005.
Jakovljević D. Terorizam sa gledišta krivičnog prava, Beograd, 1997.
Jovanović Lj. Jovašević D. Krivično pravo II posebni dio, Beograd, 1995.
Lazarević Lj. Vučković B. Vučković V. Komentar Krivičnog zakonika Crne Gore, Tivat, 2010.
Rakočević V. Kriminologija, Podgorica, 2007.
Rakočević V. Kriminalistička metodika, Podgorica, 2009.
Rakočević V. Osnovi kriminalistike, Podgorica, 2010.
Rakočević V. Specijalne istražne metode, Podgorica, 2012.
Stojanović Z. Komentar Krivičnog zakonika CG, Podgorica, 2010.
Krivični zakonik Crne Gore, Podgorica, 2003.
Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore, Podgorica, 2010.
Konvenciju o sprječavanju i kažnjavanju terorizma, Ženeva, 1937.
Konvenciju o krivičnim djelima i drugim aktima izvršenim u vazduhoplovima, Tokio, 1963.

---

²¹ Rakočević V. Kriminalistička metodika, Podgorica, 2009. str.257.

Konvencija o suzbijanju nezakonite otmice vazduhoplova, Hag,1970.
Konvencija o suzbijanju nezakonitih akata protiv bezbjednosti civilnog vazduhoplova, Montreal, 1971.
Konvencija o sprječavanju i kažnjavanju krivičnih djela protiv lica pod međunarodnom zaštitom uključujući i diplomatske agente, Njujork, 1973.
Međunarodna konvencija protiv uzimanja talaca, Njujorku 1979.
Međunarodna konvencije o sprječavanju terorističkih napada bombama, Njujork, 1997. godine.
Konvenciju Ujedinjenih nacija o sprječavanju finansiranja terorizma, Njujork, 2000.
Međunarodna konvencija o sprječavanju akata nuklearnog terorizma Njujork, 2005.
Konvencija Savjeta Evrope o sprječavanju terorizma, 2005. (Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism CETS No. 196).

THE CRIMES OF TERRORISM IN MONTENEGRIN LEGISLATURE

Velimir Rakocevic

Abstract:

This work elaborates the crimes of terrorism in Montenegrin legislature starting from previously prescribed basic criminal deed of terrorism with greatly extended incrimination to special crimes of terrorism prescribed by Law on alterations and additions of Criminal code of Montenegro from 2010. Criminal and judicial analysis has been conducted with all its elements of concretisation of following crimes : terrorism, public summons to terroristic acts accomplishment, recruitment and training for terroristic acts accomplishment, the use of deadly device and destruction and damage of nuclear plant. The contents of this work comprises review on international law regulation in this field as well as basic findings about the causes of terrorism. The dangers which are brought about by terrorism have been pointed out as one of the most significant aspect of criminality and the need of international community to acts synchronically in order to eradicate efficiently and the prevent various forms of terroristic activities.

Key words : terrorism, criminal act, the act, the perpetrator.